SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 303/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti S., s. r. o., T., zastúpenej advokátkou JUDr. J. M., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 14 NcC 13/2010 z 19. apríla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti S., s. r. o., T., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. augusta 2010 doručená sťažnosť spoločnosti S., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 14 NcC 13/2010 z 19. apríla 2010.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že krajský súd uznesením sp. zn. 14 NcC 13/2010 z 19. apríla 2010 rozhodol, že sudkyňa Okresného súdu Košice – okolie (ďalej len „okresný súd“) JUDr. D. M. nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 39 C 29/2007 (sťažovateľka nesprávne uvádza sp. zn. 14 C 565/1998, pozn.) o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. V tejto súvislosti sťažovateľka v podstatnom uvádza, že *„V našej námietke zaujatosti sme vytýkali, že sudkyňa prejavila zaujatosť v jej subjektívnom chápaní, keď v rámci výzvy na doplnenie údajne neúplného podania otvorene vyslovila názor, že nami uvádzaný dôvod pre požadované čiastočné zrušenie predbežného opatrenia neobstojí. Namietali sme teda, že sudkyňa dopredu vyslovila jednoznačné stanovisko, podľa ktorého náš návrh na čiastočné zrušenie predbežného opatrenia je neopodstatnený. Takýto postup sudkyne sme označili za nezákonný, a preto spôsobilý na námietku zaujatosti.*

Podľa názoru krajského súdu postup sudkyne nemožno považovať za nezákonný, a to s poukazom na ustanovenie § 100 ods. 1 poslednej vety O. s. p., podľa ktorej počas konania môže súd účastníkom uviesť, ako sa na základe doteraz tvrdených a preukázaných skutočností javí právne posúdenie veci. Vzhľadom na toto ustanovenie postup sudkyne nemožno vraj považovať za neprípustné prejudikovanie.

Uvedené stanovisko krajského súdu považujeme za porušenie nášho základného práva na nestranný súd podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy.“.

3. Sťažovateľka na základe už uvedených skutočností žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Krajský súd... v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Nc C 13/2010 porušil základné právo S. s. r. o. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy.

2. Uznesenie Krajského súdu... č. k. 14 Nc C 13/2010-1618 z 19. 4. 2010 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. S. s. r. o. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia advokátom.“

4. Sťažovateľka zároveň požiadala ústavný súd o vydanie dočasného opatrenia, ktorým odloží vykonateľnosť uznesenia krajského súdu č. k. 14 NcC 13/2010-1618 z 19. apríla 2010.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu (rozhodnutia orgánu štátu) v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05).

7. Sťažovateľka podľa obsahu sťažnosti namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. l ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 14 NcC 13/2010 z 19. apríla 2010 a domáha sa jeho zrušenia. Týmto uznesením, ako už bolo uvedené, rozhodol krajský súd o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľkou vo veci vedenej

okresným súdom pod sp. zn. 39 C 29/2007 o nevylúčení zákonnej sudkyne z jej prerokúvania a rozhodovania.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy má každý právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

9. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05). Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil, že ak sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu nemohlo nastať, ústavný súd návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (napr. II. ÚS 70/99, III. ÚS 45/03).

10. Z obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu sp. zn. 14 NcC 13/2010 z 19. apríla 2010 vyplýva, že „... Krajský súd s poukazom na... formulovaný dôvod námietky zaujatosti, t. j. s poukazom na žalovaným tvrdenú nezákonnosť postupu sudkyne v konaní, dospel k záveru, že ide o spôsobilý skutkový dôvod na námietku zaujatosti a vecne sa námietkou zaujatosti zaoberal.

Procesnoprávna úprava platná od 15. októbra 2008 umožňuje sudcovi vopred naznačiť právne posúdenie veci bez toho, aby takýto jeho postup bol považovaný za neprípustné prejudikovanie. Vyplýva to z ustanovenia § 100 ods. 1 poslednej vety O. s. p., podľa ktorého počas konania môže súd účastníkom uviesť, ako sa na základe doteraz tvrdených a preukazovaných skutočností javí právne posúdenie veci. Uvedená právna

úprava samozrejme účastníkom nebráni rezolútne trvať na odlišnej právnej argumentácii, nestotožniť sa so sudcom a využiť všetky opravné prostriedky na presadenie svojich návrhov.

V kontexte s uvedených je možno uzavrieť, že konštatovanie v uznesení o odmietnutí podania žalovaného v tom smere, že nedoplnil svoje podanie opodstatnenými dôvodmi, pre ktoré bolo predbežné opatrenie nariadené a ktoré ako tvrdí pominuli, nie je nezákonnou okolnosťou spočívajúcou v postupe sudkyne, vzhľadom na ktorú pre pomer sudkyne k veci objektívne vzniká pochybnosť o jej nezaujatosti. Pre iný záver niet podkladu ani v obsahu spisu a ani vo vyjadrení pojednávajúcej sudkyne k vznesenej námietke zaujatosti.“.

11. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Vzhľadom na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

12. Ústavný súd konštatuje, že namietané uznesenie krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti a zároveň považuje právny názor krajského súdu za legitímny a akceptovateľný. Ústavný súd nezistil, že by uzneseniu krajského súdu sp. zn. 14 NcC 13/2010 z 19. apríla 2010 bolo možné vyčítať jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu zákonných ustanovení, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti uzavrel, že skutkové alebo právne závery krajského súdu nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označeným článkom ústavy. Takto koncipované odôvodnenie dalo odpoveď na skutkovú a právnu podstatu sťažovateľkou podaného návrhu na vylúčenie sudkyne okresného súdu, a preto jeho obsah neosvedčuje okolnosti naznačujúce príčinnú súvislosť s možným sťažovateľkou namietaným porušením označených práv.

13. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom vylúčenia sudcu z jej ďalšieho prejednávania pre zaujatosť v zmysle ustanovení § 14 až § 16 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Obsahom základného práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb (t. j. samotného sudcu, ktorý podal takýto návrh podľa § 15 OSP, resp. účastníka súdneho konania, ktorý podal návrh podľa § 15a ods. 1 OSP) a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (napr. I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

14. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil príčinnú súvislosť medzi označeným rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

15. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími nárokmi uplatňovanými v sťažnosti už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2010